

Hádej, kdo přijde na večeři

Vlny stále výrazněji dorážejí na prázdnou písečnou pláž a zvukově skoro překrývají večerní ruch malého přístavního městečka. Už je skoro tma, ta loď je ještě dost daleko, ale její světla se rozhodně nedají přehlédnout.

„Ty si myslíš, Viku, že budeš mít velký problémy, vid’?“

Viktorova grimasa není úplně čitelná. Dívá se však na tu blížící se loď, jako by ji chtěl přibrzdit, případně zastavit, otočit a poslat zpět.

„Možná ne tolik... určitě nebudu lhát, když komukoli řeknu, že jsem se ti v tom snažil zabránit. Jenomže kdybych se tě pokoušel třeba i fyzicky zadržet, docela pochybuju, že bych tě přemohl.“

„To máš pravdu“, Karel se uchechtne, jenže dost špatně tím maskuje narůstající nervozitu, „skolil bych tě, a zahrabal tady do písku.“

Pro Viktora je jakýkoli smysl pro humor zcela v nedohlednu.

Možná sem s ním opravdu neměl jezdit! Možná měl poslechnout Soňu. Její rozčilení očividně zdaleka nepramenilo jen z toho, že ona, na rozdíl od něj, devizový příslib nezískala.

„To tam fakt pojeděš s Bergmanem?“

„No jo, on taky jede, jeho fotr má dobrý známý dost vysoko... proč mu vlastně říkáš Bergman? Vždyť ho přece taky znáš, jmenuje se Karel...“

„Kdybys mě měl opravdu rád, tak tam s ním nepojedeš a zůstaneš tady se mnou“, omílala nešťastně skoro donekonečna, aniž by vysvětlila, proč Karlovi nemůže přijít na jméno.

Tušila snad něco, anebo dokonce věděla, k čemu se Karel chystá?

Loď se značně přiblížila, světla na její palubě začala blikat.

„No tak Viku, kamaráde...“

„Nezlob se Karle... víš já teď, na rovinu, už asi nemůžu být tak docela tvůj kamarád.“

„To jako z opatrnosti? Anebo snad dokonce z přesvědčení? Hele, nebuď směšnej! Jakou tam doma s tím svým opatrným přesvědčením chceš udělat díru do světa? Možná loni tak trochu svítalo, ale pak osvobození od svobody... a teď už budeš jen na uzdě! Nebuď naivní, kde myslíš, že skončíš s těmi svými plány a nápady?“

Viktor chtěl asi něco říci, ale nakonec zavřel pusy a jen smutně mlčí. Karel ho konejšivě objímá, když vtom ta loď táhle zatroubí.

„Viku, poslouvej, teď máš poslední šanci se taky se mnou nalodit, nebyla by žádná překážka, všechno zaplatím“, zatlačí dlaní na jeho rameno a trochu s ním zatřese, „ale ty seš holt posera“, dodá už polohlasně.

Zuje si boty a pomalu se brodí k těm světlům nad hladinou moře. Po pár metrech se přece jen otočí a zamává.

Viktor se za ním dívá, ale v hlavě má úplně prázdno. Až po chvíli mu tam naskočí jediná myšlenka: ten jeho fotr se známýma dost vysoko určitě poletí dolů. A skončí dost hluboko.

„Tak si představ, Na Příkopech probíhala taková spontánní oslava, s holkama jsme tam zašly. Kdosi hrál dokonce na kytaru a zpíval Sovětskej svaz, Sovětskej svaz, v čempak má, přátelé, největší kaz...“

Vypadá to, že Soňa v tom rozjaření z obnovené svobody co chvíli někde lehce popíjí a baví se. Samozřejmě, jako dětská sestra si s tím politickým, ale i hospodářským převratem vůbec nemusí lámat hlavu. Děti se budou rodit pořád, teď možná dokonce víc.

Zato on se trochu drbe ve vlasech. Ekonomie, kterou vystudoval na vejšce, a která ho dosud živila v národním podniku PAL, se mu momentálně jako základna pěkně rozhoupává pod nohama. A pokud náhodou nedojde k nějakému zvratu, pak mu bude v následujících letech pravděpodobně zcela k ničemu. Už teď získává očividně úplně jiný půdorys, a tak pomalu aby on začal dočista znova, od píky.

„... všechny hranice už jsou úplně otevřené, takže když budeme chtít za pár měsíců zase k moři, už nemusíme do toho věčného Bulharska nebo Rumunska. A tak co například ta Jugoslávie, kam jsem se tenkrát s tebou nedostala?“

„No víš... jsou možná i hezčí pobřeží u Středozevního moře“, ačkoli je to už tolik let zpátky, pořád se nemůže úplně zbavit té ztemnělé vidiny odplouvající lodi s Karlem na palubě, „například Itálie, anebo Španělsko...“

„Ale mohli bychom přece jet autem, ne? A Jugoslávie mi přijde úplně nejbliž. Navíc, tam bychom se taky určitě domluvili líp, než v Itálii nebo ve Španělsku.“

Vypadá to, že asi jedinou cestou z vyvstalé slepé uličky bude pro Viktora otevřené přiznání. Už řadu let je mu totiž dost jas-

né, že při kličkování mezi nevysvětlitelnými milníky by to jejich bezdětné manželství nakonec mohlo doputovat ke srážu dolů.

Vylíčí tedy Soně, co se tenkrát u Šibeniku stalo. Trochu výrazněji přibarví svou snahu zabránit Karlovi v tom úprku přes moře kamsi do ciziny, hlavně na Západ.

„Vlastně mi ani neřekl, kam má konkrétně namířeno.“

„Takže... on vlastně už přes dvacet let nežije v Československu?“

Soně samozřejmě nezakrývá své překvapení, ale dost usilovně se snaží zakrýt skoro vítězný pocit nemalé úlevy a velké radosti. Poté, co jí Karel zkomplikoval, možná i trochu poničil budoucnost, je opravdu moc dobře, že zmizel nejen z jejího života, ale i z jejího širokého okolí. A jestli vzal roha z jugoslávského pobřeží, určitě nehrozí, že by ho tam na plánované dovolené potkali.

„Víš co? Zajdi koupit lahev trochu lepšího vína, já udělám dobrou večeři. Pak se koukneme do mapy a tu cestu si naplánujeme, samozřejmě jinam, než jsi byl tenkrát. Vezmeme to přes Rakousko, co říkáš? Snad to ta naše kraksna zvládne.“

„Hej Charlie, poslyš, zasil trochu víc televizi, na Fox News zrovna dávají zprávy... copak ty nesleduješ co se teď děje v Evropě? Ta tvoje rodná země snad přece je v Evropě... nebo né?“

Ano, vypadá to na Československo, kdosi tam mává dost výmluvně státní vlajkou. Mohlo by to být dokonce v Praze, jenže v tom roji to neumí úplně rozpoznat. Navíc, on v hlavním městě nebydlel, jen tam občas jezdil.

„Sure, přímo ve středu Evropy“, Charlie, s ovladačem televize v levé ruce, připravuje Willymu další drink, „ale to víš, já nemám pořád moc času na pravidelné sledování dění ve světě ...“

Nějak si nedokáže vysvětlit, jak se to tam mohlo tak najednou rychle změnit. Dokonce bez jakýchkoli střetů, bojů, snad i bez střelení! Mimoděk si vybaví záběr z jednoho televizního programu. Ukazovali zvětšenou karikaturu toho sovětského vládce Brežněva, který přidržuje drápy několik zemí, včetně Československa, se slovy Se Sovětským svazem na věčné časy, a nikdy jinak. To už je ale vlastně delší dobu, ten prašivec to všechno ovládal v době, kdy se on rozhodl odtamtud definitivně zmizet.

„Yes, I understand“, Willy jen labužnický mlaskne při pohledu na vystavené zákusky, „ty tvoje obložené chlebičky, jak tomu říkáš, ty dají určitě víc práce než sendviče, ale při pohledu na ně má jeden hned náramnou chuť... tuhle jsem se snažil vysvětlit rozdíl mezi oběma Simonovi. Chvíli na mě koukal pěkně vyvaleně, pak říkal, že sem určitě musí zajít... tak získáš dalšího, možná pravidelného zákazníka!“

Jako na zavalanou, a současně i potvrzení jeho slov, se ve dveřích objeví pravidelná zákaznice. Vypouklé břicho se třese při každém jejím kroku, což jí ale vůbec neubírá na povzneseném sebevědomí. Charlie k ní popojde se zdvořilým úsměvem.

„Hi, Laura... as usual?“

Korpulentní kočka, s obrovskými kruhy v uších pod odbarvenými lokny jen přikývne, spokojeně zvedne oba palce a těžce dosedne na židli.

„Opravdu si, jak říká, nedokáže představit lepší svačinku“, utrousí Charlie směrem k Willymu, když nakládá na jeden ta-

lířek obložené chlebíčky, na druhý čokoládovou a ovocnou roládu, „bez ní by asi riskovala, že začne hubnout“.

Ano, na jeho i Mariiných drobných gastronomických dílech si tady, na okraji San Franciska, dokázali vystavět, byť dost pracně, docela zdařilé a úhledné hnízdo. To zpětné promítání se mu ale najednou začíná rozostřovat, tak trochu jako špatně nastavený, zrnící televizní záběr. Ty skutečné televizní záběry, kousek napravo od něj, jsou ale čím dál tím jasnější. Teď právě ukazují hlavní města zemí, které bývaly dlouhá léta pod nadvládou východního hegemonu. U některých si skoro není jist... Sofie, anebo Varšava? Dost bezpečně pozná Berlín... s tou legrační koulí vysoko nad městem, kudy asi dvakrát projížděl cestou k Baltu.

Záběry vysokých, půvabných věží nad delšími, rovnými střechami ale nemohou nikoho zmást. Praha. Podle slov jednoho z jeho občasných hostů nejkrásnější město v Evropě, možná i na světě.

Silnice esíčkovitě stoupá vzhůru. Vlastně ani nevěděl, že jsou tu ve městě takové kopce, pohyboval se vždycky spíš jen v okolí Hlavního nádraží a Václaváku.

A asi jako všichni američtí turisté jen žasl nad tou záplavou věží a věžiček, úzkých uliček a podloubí. Dokonce ani netušil, že pod tou majestátní dominantou Prahy jsou tak krásné terasovité zahrady. Skoro celé tři dny věnoval objevování metropole své někdejší vlasti, kterou vlastně nikdy pořádně neznal. Návštěvu u Vika si nechal až na později.

Taxikáři jen ukázal tu nadržápanou adresu, ke které se pracoval dost dlouho a dost složitě. Vik mu ale nakonec napsal nadšený dopis, poslaný dokonce zrychleným mailem. Moc rád ho po těch letech zas uvidí, a klidně může bydlet u nich.

Takže má zjevně rodinu, asi i dost místa na ubytování hosta. Charlie si ale samozřejmě radši zarezervoval v Praze hotel. U tří pštrosů. Vypadá pěkně starobyle, útulně, kolem samá památková krása. Navíc se královsky bavil, když o tom ve své kavárně informoval hosty i kamarády. *Pštrosů? Oh my goodness, viděl jsem v nějakém filmu, že pštrosi žijí někde v Africe... a přitom jsi říkal, že ta tvoje rodná země je v Evropě!!*

Taxikář zabrzdí u hezké vilky, která ale určitě nebyla postavena před pár lety. Navíc není úplně stejná, jako ty poblíž. On už vlastně začíná trochu vychutnávat rozdílné pojmy starý, sta-

rožitný, starobylý, které se v jeho nové domovině příliš nerozlišují.

Z filozofických úvah ho vyruší taxikářovo diskrétní poklepání na předloktí. Automaticky vytáhne svou kreditní kartu. Taxikář užasle zírá na zlatou kartu a na ní nápis American Express. Pak se ale různými posuňky snaží klientovi naznačit, že on může přijmout jen hotovost. Charlie si naštěstí vyměnil asi sto dolarů za československé koruny, a tak vytáhne bankovku s číslem pět set. Řidič po ní chtivě hrábne, vůbec se nesnaží cokoli vracet, a s neohrabaně nadšeným senkju mu dokonce rychle běží otevřít dveře.

Charlie si chvíli prohlíží vilku, její zahradu se svažitém trávínkem a několika vzrostlými stromy. Už je podvečer, a zapadající slunce si skotačivě hledá skulinky mezi těmi listnáči. Taxikář už odjel, a všude kolem je téměř naprosté ticho.

Možná si to tak trochu namlouvá, ale jako když z toho všeho dýchá úplně jiný svět. Dokonce ještě jiný při porovnání s Novým světem, kterého se nemohl nabažit především, při svých nekonečných toulkách na Hradčanech.

„Náš host už je dole, okukuje náš barák, vlastně ani sám nevím, kde on přesně bydlí... už jsem prostřel, dal jsem ten nejlepší ubrus s krajkami ... co ty, máš všechno hotový?“

Soňa dlouho citlivě doladovala tu správnou chuť bramborového salátu, a opravdu se snažila, aby řízky byly pěkně nadýchané. Jako předkrm připravila ozdobeného lososa.

Viktor jí vlastně neprozradil, koho dnes večer budou hostit.

„Hádej, kdo přijde na večeři“ snažil se rádoby humorně parafrázovat jeden z mnoha amerických filmů, které úspěšně pře-